PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2009. gada 6. maijā *

Lieta T-127/04

KME Germany AG, agrāk — *KM Europa Metal AG*, Osnabrike [*Osnabruck*] (Vācija),

KME Francija SAS, agrāk — *Tréfimétaux SA, Kurbevuā* [*Courbevoie*] (Francija),

KME Italy SpA, agrāk — *Europa Metalli SpA*, Florence [*Florence*] (Itālija),

ko pārstāv M. Siraguza [*M. Siragusa*], A. Vinklers [*A. Winckler*], Dž. Č. Rica [*G. C. Rizza*], T. Grafs [*T. Graf*] un M. Pjerdžovanni [*M. Piergiovanni*], advokāti,

prasītājas,

* Tiesvedības valoda — angļu.

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv E. Žipinī Furnjē [*É. Gippini Fournier*], pārstāvis, kam palīdz K. Tomass [*C. Thomas*], *solicitor*,

atbildētāja,

par, pirmkārt, prasību atcelt vai samazināt naudas sodu summu, kas prasītājām ir uzlikti ar Komisijas 2003. gada 16. decembra Lēmuma C (2003) 4820 galīgajā redakcijā par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.240 — Rūpnieciskās caurules) 2. panta c), d) un e) daļu, un, otrkārt, par Komisijas pretprasību par minēto naudas sodu summas palielināšanu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja M. E. Martinša Ribeiru [*M. E. Martins Ribeiro*], tiesneši S. Papasavs [*S. Papasavvas*] un N. Vāls [*N. Wahl*] (referents),

sekretāre K. Kanca [*C. Kantza*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 27. februāra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas priekšvēsture

1 *KME Germany AG* (iepriekšējais nosaukums — *KM Europa Metal AG*), *KME France SAS* (iepriekšējais nosaukums — *Tréfimétaux SA*) un *KME Italy SpA* (iepriekšējais nosaukums — *Europa Metalli SpA*) pieder industriālai Eiropas grupai, kura kotējas biržā un ir pārstāvēta visā pasaulē. Šī grupa ir viena no pasaulē lielākajiem no vara un tā sakausējumiem izgatavotu pusfabrikātu ražotājiem. Līdz 1995. gada jūnijam *KME France* un *KME Italy* kopā veidoja vienu no *KME Germany* nodalītu uzņēmumu. Tikai kopš šī laika *KME Germany*, *KME Italy* un *KME France* veido vienu un to pašu grupu (*KME Germany*, *KME Italy* un *KME France* turpmāk tekstā bez atšķirības tiek sauktas par "prasītājām" vai "*KME* grupu").

2 Pēc informatīva ziņojuma saņemšanas no *Mueller Industries Inc.* Komisija, pamatojoties uz Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 Pirmā regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) 14. pantu, iepriekš nepaziņojot, 2001. gada martā veica izmeklēšanu uzņēmumu *Outokumpu Oyj* un *Luvata Oy* (iepriekšējais nosaukums — *Outokumpu Copper Products Oy*) (turpmāk tekstā šie uzņēmumi kopā — "*Outokumpu*"), *Wieland-Werke AG* (turpmāk tekstā — "*Wieland*") un prasītāju atrašanās vietā.

3 2001. gada 9. aprīlī *Outokumpu*, pamatojoties uz Komisijas Paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "1996. gada Paziņojums par sadarbību"), izteica Komisijai sadarbības piedāvājumu. Šajā sakarā tā 2001. gada 30. maijā iesniedza memorandu.

4 Atbildot uz 2002. gada jūlijā Komisijas atbilstoši Regulas Nr. 17 11. panta 2. punktam *KME* grupai un *Wieland* nosūtīto informācijas pieprasījumu, šī pēdējā sabiedrība 2002. gada 30. septembrī lūdza tai piemērot 1996. gada Paziņojumu par sadarbību.

5 Atbildot uz šo pašu informācijas pieprasījumu, *KME* grupa 2002. gada 15. oktobrī no savas puses lūdza tai piemērot minēto Paziņojumu par sadarbību.

6 Pabeigusi izmeklēšanu, kas ietvēra papildu pārbaudes *Outokumpu* un *KME* grupas atrašanās vietās, piedalījusies sanāksmēs ar *Outokumpu*, *KME* grupas un *Wieland* pārstāvjiem, kā arī, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 11. pantu, nosūtījusi papildu informācijas pieprasījumu *KME* grupai un *Wieland*, Komisija 2003. gada jūlijā uzsāka pārkāpumu procedūru un pieņēma prasītājām, *Wieland* un *Outokumpu* adresētu paziņojumu par iebildumiem. Tā kā uzņēmumi adresāti atteicās no uzklausīšanas, tā netika organizēta.

7 2003. gada 16. decembrī Komisija pieņēma Lēmumu C (2003) 4820 galīgajā redakcijā par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.240 — Rūpnieciskās caurules) (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums"), kura kopsavilkums ir publicēts 2004. gada 28. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 125, 50. lpp.).

8 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka 80. gadu beigās ražotāji, tajā skaitā prasītājas, kas bija organizēti Kondicionētā gaisa un dzesēšanas jomā izmantojamo cauruļu kvalitātes asociācijā (*Cuproclima Quality Association*, turpmāk tekstā — "*Cuproclima*"), esot paplašinājuši savu sadarbību attiecībā uz konkurences jautājumiem.

9 *Cuproclima* divas reizes gadā organizētās sanāksmes esot tikušas izmantotas kā regulāra iespēja pēc oficiālās dienas kārtības izskatīšanas apspriest un noteikt rūpniecisko cauruļu cenas, kā arī citus tām piemērojamos komerciālos nosacījumus. Šīs konkurences noteikumiem neatbilstošās sanāksmes esot papildinājuši attiecīgo uzņēmumu divpusējie kontakti Attiecīgie uzņēmumi esot nosprauduši cenu noteikšanas mērķus, kā arī citus rūpniecisko cauruļu komerciālos nosacījumus, esot koordinējuši cenu paaugstināšanu, sadalījuši klientus un tirgus daļas un esot uzraudzījuši savu pret konkurenci vērsto nolīgumu īstenošanu, nosakot atbildīgos par tirgiem, no vienas puses, un apmainoties ar konfidenciālo informāciju, no otras puses.

10 Apstrīdētajā lēmumā it īpaši ir iekļauti šādi noteikumi:

"*Pirmais pants*

Šādi uzņēmumi ir pārkāpuši [EKL] 81. panta 1. punktu un no 1994. gada 1. janvāra arī EEZ līguma 53. panta 1. punktu, jo tie norādītajos laika posmos ir bijuši vairāku vienošanos un saskaņotu darbību dalībnieki, nosakot cenas un sadalot tirgus rūpniecisko cauruļu jomā:

a) [*Wieland*] no 1988. gada 3. maija līdz 2001. gada 22. martam;

b) *Outokumpu* [..] individuāli no 1988. gada 3. maija līdz 1988. gada 30. decembrim un solidāri ar [*Luvata*] no 1988. gada 31. decembra līdz 2001. gada 22. martam;

c) [*Luvata*] no 1988. gada 31. decembra līdz 2001. gada 22. martam (solidāri ar *Outokumpu* [..]);

d) [*KME Germany*] individuāli no 1988. gada 3. maija līdz 1995. gada 19. jūnijam un solidāri ar [*KME France*] un [*KME Italy*] no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

e) [*KME Italy*] solidāri ar [*KME France*] no 1988. gada 3. maija līdz 1995. gada 19. jūnijam un solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME France*] no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

f) [*KME France*] solidāri ar [*KME Italy*] no 1988. gada 3. maija līdz 1995. gada 19. jūnijam un solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME Italy*] no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam.

2. pants

Par 1. pantā norādītajiem pārkāpumiem tiek uzlikti šādi naudas sodi:

a) [*Wieland*]: 20,79 miljoni EUR;

b) *Outokumpu* [..] un [*Luvata*] solidāri: 18,13 miljoni EUR;

c) [*KME Germany*], [*KME France*] un [*KME Italy*] solidāri: 18,99 miljoni EUR;

d) [*KME Germany*]: 10,41 miljons EUR;

e) [*KME Italy*] un [*KME France*] solidāri: 40,41 miljons EUR."

11 Pirmkārt, attiecībā uz naudas soda sākumsummas noteikšanu Komisija uzskatīja, ka pārkāpums, ko pamatā veido cenu noteikšana un tirgu sadale, jau pēc savas būtības ir ļoti smags pārkāpums (apstrīdētā lēmuma 294. apsvērums).

12 Lai noteiktu pārkāpuma smagumu, Komisija ņēma vērā arī, ka kartelis ir ietekmējis visu Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) teritoriju (apstrīdētā lēmuma 316. apsvērums). Komisija turklāt izskatīja faktiskās pārkāpuma sekas un konstatēja, ka aizliegtā vienošanās ir radījusi "globāla mēroga ietekmi uz tirgu" (apstrīdētā lēmuma 314. apsvērums).

13 Lai izdarītu pēdējo konstatējumu, tā it īpaši balstījās uz šādām norādēm. Pirmkārt, atsaucoties uz to, ka dalībnieki esot savstarpēji apmainījušies ar informāciju par pārdošanas apjomiem un cenu līmeņiem, tā ņēma vērā vienošanās izpildi (apstrīdētā lēmuma 300. apsvērums). Otrkārt, lietas apstākļi esot parādījuši, ka saskaņotās vienošanās vājas ievērošanas laikposmā cenas samazinājās, bet citos laikposmos strauji pieauga (apstrīdētā lēmuma 310. apsvērums). Treškārt, Komisija atsaucās uz aizliegtās vienošanās dalībnieku kopējo tirgus daļu no 75 % līdz 85 % apmērā (apstrīdētā lēmuma 310. apsvērums). Ceturtkārt, Komisija konstatēja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku

attiecīgās tirgus daļas visā pārkāpuma laikposmā esot palikušas relatīvi stabilas, lai gan dalībnieku klientu lokā bija novērojamas pārmaiņas (apstrīdētā lēmuma 312. apsvērums).

14 Visbeidzot, joprojām nosakot pārkāpuma smagumu, Komisija ņēma vērā, ka rūpniecisko vara cauruļu tirgus ir nozīmīga joma, kuras aptuvenā vērtība EEZ līmenī ir 288 miljoni EUR (apstrīdētā lēmuma 318. apsvērums).

15 Ņemot vērā visus šos apstākļus, Komisija secināja, ka attiecīgais pārkāpums ir uzskatāms par ļoti smagu (apstrīdētā lēmuma 320. apsvērums).

16 Otrkārt, Komisija attiecīgos uzņēmumus, lai ņemtu vērā katra no tām faktisko ekonomisko kapacitāti radīt nopietnu kaitējumu konkurencei, apskatīja diferencēti. Šajā sakarā Komisija norādīja uz atšķirību starp tirgus daļām, kas EEZ rūpniecisko cauruļu tirgū pieder *KME* grupai, kas ir līdere EEZ tirgū ar [*konfidenciāli*] [1] % tirgus daļu, no vienas puses, un *Outokumpu* un *Wieland*, kam attiecīgi pieder [*konfidenciāli*] un 13,4 % tirgus daļu, no otras puses. Ņemot vērā šo atšķirību, *Outokumpu* un *Wieland* uzliktā naudas soda sākumsumma tika noteikta 33 % apmērā no *KME* grupai noteiktās sākumsummas, t.i., 11,55 miljoni EUR *Outokumpu* un *Wieland* un 35 miljoni EUR *KME* grupai (apstrīdētā lēmuma 327. un 328. apsvērums).

17 Ņemot vērā, ka *KME* grupa tika izveidota 1995. gadā, Komisija grupai uzliktā naudas soda sākumsummu, kas veido 35 miljonus EUR, sadalīja divās daļās. Pirmā daļa attiecas uz laikposmu no 1988. līdz 1995. gadam (turklāt *KME Germany* nošķirot no *KME France* un *KME Italy*), bet otrā daļa attiecas uz laikposmu no 1995. līdz 2001. gadam (trīs vienības uzskatot par tādām, kas veido grupu). Tādējādi minētā sākumsumma tika sadalīta šādi: 8,75 miljoni EUR uzņēmumam *KME Germany* (no 1988. līdz

1 — Konfidenciāla slēptā informācija.

1995. gadam); 8,75 miljoni EUR solidāri uzņēmumiem *KME Italy* un *KME France* (no 1988. līdz 1995. gadam) un 17,50 miljoni EUR *KME* grupai, t.i., solidāri *KME Germany*, *KME France* un *KME Italy* (no 1995. līdz 2001. gadam) (apstrīdētā lēmuma 329. apsvērums).

18 Treškārt, ņemot vērā vajadzību noteikt naudas sodu līmenī, kas nodrošina preventīvu ietekmi, Komisija *Outokumpu* uzliktā naudas soda sākumsummu palielināja par 50 %, kas tādējādi sasniedza 17,33 miljonus EUR, šajā sakarā uzskatot, ka tās pasaules apgrozījums, kas pārsniedz 5 miljardus EUR, parādot, ka šīs sabiedrības apmērs un ekonomiskā vara šādu palielinājumu attaisno (apstrīdētā lēmuma 334. apsvērums).

19 Ceturtkārt, Komisija pārkāpuma, kas norisinājās laikposmā no 1988. gada 3. maija līdz 2001. gada 22. martam, ilgumu kvalificēja kā "ilgstošu". Tādējādi Komisija uzskatīja par piemērotu attiecīgajiem uzņēmumiem uzlikto naudas sodu sākumsummu palielināt par 10 % par katru dalības kartelī gadu. Līdz ar to Komisija *KME* grupai saistībā ar laikposmu no 1995. līdz 2001. gadam uzliktā naudas soda sākumsummu palielināja par 55 %, bet *KME Germany*, no vienas puses, kā arī *KME Italy* un *KME France*, no otras puses, saistībā ar laikposmu no 1988. līdz 1995. gadam uzlikto naudas sodu sākumsummu palielināja par 70 %. Naudas sodu pamatsumma visai *KME* grupai tādējādi tika noteikta 56,88 miljonu EUR apmērā (apstrīdētā lēmuma 338., 342. un 347. apsvērums).

20 Piektkārt, atbildību pastiprinošu apstākļu dēļ *Outokumpu* uzliktā naudas soda pamatsumma tika palielināta par 50 %, jo, tā kā tā ir bijusi Komisijas 1990. gada 18. jūlija Lēmuma 90/417/EOTK par procedūru saskaņā ar EOTK līguma 65. pantu attiecībā uz plakanu auksti velmēta nerūsējoša tērauda izstrādājumu Eiropas ražotāju nolīgumu un saskaņotām darbībām (OV L 220, 28. lpp.) adresāte, tā esot vainojama recidīvā (apstrīdētā lēmuma 354. apsvērums).

21 Sestkārt, attiecībā uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem Komisija norādīja, ka tā bez *Outokumpu* sadarbības rīcību, kas veido pārkāpumu, būtu varējusi noteikt tikai attiecībā uz četru gadu laikposmu, un tādējādi samazināja tās naudas soda pamatsummu par 22,22 miljoniem EUR, kā rezultātā pamatsumma atbilst naudas sodam, kāds tai būtu bijis uzlikts par šādu laikposmu (apstrīdētā lēmuma 386. apsvērums).

22 Septītkārt un visbeidzot, Komisija, pamatojoties uz 1996. gada Paziņojuma par sadarbību D sadaļu, naudas sodu summas samazināja par 50 % *Outokumpu*, par 20 % *Wieland* un par 30 % *KME* grupai (apstrīdētā lēmuma 402., 408. un 423. apsvērums).

Process un lietas dalībnieku prasījumi

23 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 1. aprīlī, prasītājas cēla šo prasību.

24 Tā kā Pirmās instances tiesas palātu sastāvs ir ticis mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā, kurai attiecīgi ir nodota šī lieta.

25 Atbildes rakstā uz repliku Komisija lūdz, lai prasītājām uzliktā naudas soda summa tiktu palielināta, jo atbildes rakstā uz repliku tās apšaubot noteiktus faktus, kas administratīvā procesa laikā netika apstrīdēti. Pirmās instances tiesa aicināja prasītājas iesniegt savus apsvērumus par šo pretprasību, ko tās ir izdarījušas noteiktajā termiņā.

26 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (astotā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu un Pirmās instances tiesas Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros aicināja lietas dalībniekus iesniegt noteiktus dokumentus un uzdeva tiem rakstveida jautājumus, uz kuriem tie atbildēja noteiktajā termiņā.

27 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas mutvārdu jautājumiem tika uzklausītas 2008. gada 27. februārī notikušajā tiesas sēdē. Šajā sakarā prasītājas, lai atbalstītu vienu no to pamatiem, izmantoja dokumentus, kas it īpaši ietver statistiku un grafikus par rūpniecisko cauruļu cenas, no vienas puses, un vara cenas, no otras puses, attīstību. Komisija pret šo dokumentu izmantošanu iebilda, apgalvojot, ka tai neesot bijusi iespēja pārbaudīt tajos norādītās informācijas atbilstību un ka katrā ziņā šī informācija attiecoties nevis uz strīdus faktu iestāšanās, bet gan uz citu laikposmu.

28 Prasītāju tiesas sēdē iesniegtie dokumenti netika pievienoti lietas materiāliem.

29 Prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— būtiski samazināt *KME* grupai uzlikto naudas sodu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus;

— piespriest Komisijai segt izdevumus, kas prasītājām ir radušies, lai, sagaidot Pirmās instances tiesas spriedumu, iesniegtu bankas garantiju naudas soda samaksas vietā;

— veikt visus citus pasākumus, ko Pirmās instances tiesa varētu uzskatīt par piemērotiem.

30 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus;

— palielināt prasītājām uzliktā naudas soda summu.

Juridiskais pamatojums

31 Lai pamatotu savu prasību, prasītājas izvirza piecus pamatus, kas visi ir saistīti ar prasītājām uzliktā naudas soda summas noteikšanu. Respektīvi, pamati attiecas uz neadekvātu konkrētās karteļa ietekmes ņemšanu vērā, aprēķinot naudas soda sākumsummu, neadekvātu attiecīgā tirgus apmēra vērtējumu, kļūdainu naudas soda

paaugstināšanu pārkāpuma ilguma dēļ, atbildību mīkstinošu apstākļu neņemšanu vērā un kļūdainu 1996. gada Paziņojuma par sadarbību piemērošanu.

32 Vispirms ir jāatzīmē, pirmkārt, ka no apstrīdētā lēmuma 290.–387. apsvēruma izriet, ka Komisijas saistībā ar pārkāpumu uzliktie naudas sodi ir piemēroti atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam, un, otrkārt, ka, lai gan Komisija apstrīdētajā lēmumā tieši nav atsaukusies uz Pamatnostādnēm sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes"), ir konstatēts, ka naudas sodu summu tā ir noteikusi, piemērojot tajās definēto metodoloģiju.

33 Pamatnostādnēs, lai gan tās nevar kvalificēt kā tiesību normas, tomēr ir paredzēta uzvedības norma, kurā ir iekļauta prakse, kas jāievēro un no kuras Komisija konkrētā gadījumā nevar atkāpties, nenorādot ar vienlīdzīgās attieksmes principu savienojamus iemeslus (skat. Tiesas 2006. gada 18. maija Tiesas spriedumu lietā C-397/03 P *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 91. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Tādējādi, pārbaudot ar apstrīdēto lēmumu uzlikto naudas sodu tiesiskumu, Pirmās instances tiesai ir jāizskata, vai savu rīcības brīvību Komisija ir īstenojusi atbilstoši Pamatnostādnēs noteiktajai metodei, un tiktāl, ciktāl tā konstatētu, ka Komisija no tās ir atkāpusies, ir jāpārbauda, vai šī atkāpe ir attaisnota un tiesiski pietiekami pamatota. Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka paša Pamatnostādņu principa, no vienas puses, un tajos norādītās metodes, no otras puses, spēkā esamību Tiesa ir apstiprinājusi (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 252.–255., 266., 267., 312. un 313. punkts).

35 No Pamatnostādņu pieņemšanas izrietošā Komisijas rīcības brīvības pašierobežošana tiešām nav nesavienojama ar Komisijas būtiskās rīcības brīvības saglabāšanu.

Pamatnostādnēs ir iekļauti dažādi mainīgi elementi, kas Komisijai ļauj izmantot tai piešķirto rīcības brīvību atbilstoši Regulas Nr. 17 noteikumiem, kā tos interpretējusi Tiesa (iepriekš 34. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 267. punkts).

36 Tātad jomās, kurās Komisija ir saglabājusi rīcības brīvību, piemēram, attiecībā uz palielinājuma ilguma dēļ likmi, tās vērtējumu tiesiskuma kontrole aprobežojas ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā neesamības pārbaudi (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 18. jūlija spriedumu lietā T-241/01 *Scandinavian Airlines System*/Komisija, Krājums, II-2917. lpp., 64. un 79. punkts).

37 Turklāt Komisijas rīcības brīvība un ierobežojumi, ko tā sev ir noteikusi, nekādā gadījumā neliedz Kopienu tiesai īstenot savu neierobežotas jurisdikcijas kompetenci (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 538. punkts), ar kuru tai ir piešķirta iespēja Komisijas uzliktā naudas soda summu atcelt, samazināt vai palielināt (šajā sakarā skat. Tiesas 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā C-3/06 P *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, I-1331. lpp., 60.–62. punkts; Pirmās instances tiesas 2003. gada 21. oktobra spriedumu lietā T-368/00 *General Motors Nederland* un *Opel Nederland*/Komisija, *Recueil*, II-4491. lpp., 181. punkts).

Par pirmo pamatu par neadekvātu aizliegtās vienošanās konkrētās ietekmes ņemšanu vērā

Lietas dalībnieku argumenti

38 Pirmā pamata ietvaros prasītājas norāda, ka, lai šajā lietā noteiktu naudas sodu summu, Komisijai esot bijis pienākums ņemt vērā aizliegtās vienošanās konkrēto ietekmi uz

tirgu. Tās uzskata, ka apstrīdētajā lēmumā esot pieļauta kļūda, jo šo pienākumu Komisija neesot ievērojusi. Šādi rīkojoties, tā neesot ievērojusi arī vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus, kā arī Pamatnostādnes. Turklāt apstrīdētajā lēmumā ietvertais pamatojums un secinājums attiecībā uz aizliegtās vienošanās konkrēto ietekmi esot kļūdains, nepierādīts un pretrunīgs.

39 Turklāt prasītājas uzskata, ka pamatojuma, ko Komisija ir sniegusi attiecībā uz tādas naudas soda sākumsummas uzlikšanu prasītājām, kas ir trīs reizes lielāka nekā *Wieland* un *Outokumpu* piemērotā sākumsumma, dēļ Komisijai vēl jo vairāk esot bijis pienākums adekvāti noteikt karteļa konkrēto ietekmi šajā lietā. Prasītājas atgādina, ka pamatojums, ko Komisija norādījusi, lai paskaidrotu šo attieksmes atšķirību, esot prasība ņemt vērā faktisko katra uzņēmuma svaru un tātad faktisko to prettiesiskās rīcības ietekmi uz konkurenci. Prasītājas uzskata, ka esot acīmredzami, ka šis pamatojums balstās uz aizliegtās vienošanās faktiskās ietekmes esamību. Dažādu naudas sodu uzlikšanai atkarībā no sabiedrību individuālās rīcības ietekmes jēga esot tikai tad, ja konkrētā ietekme uz tirgu ir bijusi pārkāpumam kopumā.

40 Tātad Komisijas nostāja, ka, lai attaisnotu *KME* grupai uzliktā naudas soda sākumsummu, kas tikusi piemērota aizliegtās vienošanās smaguma dēļ, pietiekot ar aizliegtās vienošanās dabu, esot nepamatota un nevarot tikt atbalstīta.

41 Prasītājas atgādina, ka, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, tās ir iesniegušas konsultāciju sabiedrības ziņojumu (turpmāk tekstā — "sākotnējais ziņojums"), kas parādot pārkāpuma faktiskās ietekmes uz cenām neesamību. Turklāt šajā procesā prasītājas esot iesniegušas divus citus attiecīgi prasības pieteikumam un replikai pievienotos ziņojumus (turpmāk tekstā — "pirmais papildu ziņojums" un "otrais papildu ziņojums"). Šos abus papildu ziņojumus esot sagatavojuši divi sākotnējā ziņojuma autori, un tie apstiprinot pēdējā ziņojumā norādītos secinājumus.

42 Atsaucoties uz apstrīdētā lēmumā 299., 300. un 314. apsvērumu, prasītājas norāda, ka Komisijas pieeja esot pretrunīga, jo Komisija esot neloģiski, no vienas puses, apstiprinājusi, ka aizliegtās vienošanās ietekmi uz cenām nav iespējams noteikt, un, no otras puses, secinājusi, ka ietekme uz cenām tai faktiski ir bijusi.

43 Prasītājas apgalvo, ka attiecībā uz Komisijas novēroto sakritību starp cenu pieaugumu un pieprasījuma pieaugumu tai vajadzēja veikt empīrisko analīzi. Ja nav adekvāta ekonometriskā pētījuma, Komisijai esot bijis jāsecina, ka *a apriori* nav iespējams noteikt, vai cenu pieaugums ir saskaņošanas starp uzņēmumiem rezultāts, vai arī tā pamatā ir tikai pieprasījuma pieaugums.

44 Vispārīgi prasītājas uzskata, ka Komisijas attiecībā uz sākotnējo ziņojumu izteiktie secinājumi esot kļūdaini. Šajā sakarā tās pamatā atsaucas uz abiem papildu ziņojumiem un apstiprina, ka sākotnējā ziņojumā iekļautajā analīzē esot pamatoti norādīts, ka attiecībā uz cenu svārstībām aizliegtā vienošanās nav radījusi nekādu konkrētu ietekmi.

45 Visbeidzot, atsaucoties uz prasītāju ceturtā pamata ietvaros norādīto argumentāciju, tās apgalvo, ka lietā esot iekļauti saskaņotās vienošanās neievērošanas piemēri un ka aizliegto vienošanos tās esot īstenojušas ierobežoti.

46 Prasītājas tādējādi secina, ka to naudas soda sākumsummu esot bijis jānosaka atbilstoši karteļa pārkāpumiem piemērojamo naudas sodu skalas viszemākajam līmenim un tai esot jābūt trīs reizes zemākai par *Wieland* un *Outokumpu* uzliktā naudas soda sākumsummas apmēru.

47 Komisija prasa pamatu noraidīt.

48 It īpaši tā norāda, ka nedz atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, nedz arī prasības pieteikumā trīs no četriem Komisijas konstatētajiem pārkāpuma ietekmes uz tirgu aspektiem, t.i., ietekmi uz cenu un apjoma piedāvājumu klientiem, saskaņotās cenu paaugstināšanas īstenošanu un tirgus daļu stabilizēšanu, prasītājas neesot apstrīdējušas.

49 Komisija uzsver, ka šos trīs aspektus prasītājas pirmo reizi esot apstrīdējušas tikai to replikas stadijā, kas tādējādi esot uzskatāms par jaunu pamatu un tādēļ atbilstoši Reglamenta 48. panta 2. punktam neesot pieņemams. Tāpat tā norāda, ka paziņojumā par iebildumiem minētie fakti esot bijuši norādīti starp pārkāpumu veidojošajiem elementiem. Komisija atzīmē, ka, piešķirot prasītājām naudas soda summas 30 % samazinājumu, tā it īpaši esot ņēmusi vērā, ka administratīvā procesa laikā tās minētos faktus nav apstrīdējušas. Tā uzsver, ka, ja prasītājas tos būtu apstrīdējušas, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, tā šo samazinājumu nebūtu piešķīrusi. Tādējādi Komisija lūdz Pirmās instances tiesu prasītājām uzliktā naudas soda summu palielināt.

50 Arī pret otro papildu ziņojumu Komisija izvirza iebildi par nepieņemamību. Tā uzskata, ka saskaņā ar Reglamenta 48. panta 1. punktu šis ziņojums neesot pieņemams. Nenoraidot Komisijas tās iebildumu rakstā izteikto kritiku par agrākajiem aprēķiniem, otrā papildu ziņojuma autori izmēģinot jaunu aprēķinu sēriju, lai aizstātu pirmajā papildu ziņojumā iekļautos aprēķinus. Komisija uzskata, ka otrais papildu ziņojums esot noraidāms, pamatojoties arī uz Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu, jo, lai gan tas ir pielikums, tajā esot iekļauti argumenti, ar kuriem pēc būtības tiek atbildēts uz Komisijas iebildumu rakstā norādītajiem argumentiem.

Pirmās instances tiesas vērtējums

51 Vispirms ir jāspriež par Komisijas izvirzītajām iebildēm par nepieņemamību, kā arī par pretprasību.

52 Pirmkārt, attiecībā uz "triju no četriem aizliegtās vienošanās ietekmes aspektiem" apstrīdēšanu ir jānorāda, ka savā prasības pieteikumā prasītājas ir apšaubījušas Komisijas secinājumu, ka pārkāpumam esot bijusi konkrēta un globāla ietekme uz tirgu. Tās ir apgalvojušas, ka aizliegtā vienošanās neesot radījusi nekādu būtisku ietekmi uz tirgu, un uzsvērušas, ka, lai pierādītu pārkāpuma faktisko ietekmi, tirgus daļu stabilizēšanai, kā arī cenas paaugstināšanas īstenošanai neesot nozīmes.

53 Ir jākonstatē, ka šo argumentāciju prasītājas savā replikā attīstījušas, atbildot uz Komisijas iebildumu rakstā izteikto apstiprinājumu, ka trīs no četriem karteļa ietekmes aspektiem prasības pieteikumā neesot apstrīdēti. Tātad Komisijas šajā kontekstā izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir acīmredzami nepamatota un tās pretprasība attiecīgi ir nepieņemama.

54 Attiecībā uz jautājumu, vai otrais papildu ziņojums ir pieņemams pierādījums, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Reglamenta 48. panta 1. punktu replikā un atbildē uz repliku lietas dalībnieki var piedāvāt papildu pierādījumus, bet tiem ir jāmotivē kavēšanās pierādījumu iesniegšanā. Tomēr šī norma attiecas uz jaunu pierādījumu iesniegšanu un ir jāizskata, ievērojot šī reglamenta 66. panta 2. punktu, kurā ir tieši paredzēts, ka iespējams iesniegt pierādījumu atspēkojumus un papildināt iepriekš iesniegtos pierādījumus (Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 72. punkts, un Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. septembra spriedums lietā T-448/04 Komisija/*Trends*, Krājumā nav publicēts, 52. punkts).

55 Šajā lietā, lai apstiprinātu prasītāju apgalvojumu, ka minētajam pārkāpumam neesot bijis nekādas ietekmes uz tirgu, prasības pieteikumam ir tikuši pievienoti divi ekonomiskie pētījumi, t.i., sākotnējais ziņojums un pirmais papildu ziņojums. Savā iebildumu rakstā Komisija ir norādījusi argumentus nolūkā pierādīt, ka sākotnējā ziņojumā un pirmajā papildu ziņojumā izmantotā metodoloģija un mērogs esot kļūdaini un to ticamība neskaidra un ka šo ziņojumu rezultāti katrā ziņā neliedz konstatēt aizliegtās vienošanās ietekmi uz cenām.

56 Tātad otrais papildu ziņojums, ar ko ir mēģināts atspēkot minētos Komisijas iebildumus, ir uzskatāms nevis par jaunu pierādījumu piedāvājumu, kā to norāda Komisija, bet gan ir sniegts pierādījumu attiecībā uz aizliegtās vienošanās ietekmes uz cenām neesamību, kurus prasītājas bija iesniegušas jau prasības pieteikuma stadijā, pastiprināšanai.

57 Attiecībā uz Komisijas iebildumu, ka otrajā papildu ziņojumā, lai gan tas ir pielikums, esot iekļauti argumenti, ar kuriem pēc būtības tiek atbildēts uz tās iebildumu rakstā norādītajiem argumentiem, ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesai nav pienākuma pielikumos meklēt un identificēt pamatus un argumentus, ko tā varētu uzskatīt par tādiem, kuri veido prasības pamatojumu, jo pielikumi izmantojami vienīgi pierādīšanas un tehniskos nolūkos (Pirmās instances tiesas 2007. gada 17. septembra spriedums lietā T-201/04 *Microsoft*/Komisija, Krājums, II-3601. lpp., 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Šajā lietā Komisijas iebildumus attiecībā uz abiem prasības pieteikumam pievienotajiem ziņojumiem prasītājas savā replikā ir noraidījušas kā daļēji neefektīvus un daļēji nepamatotus. Šajā sakarā prasītājas savā replikā ir apgalvojušas, ka, pat ņemot vērā Komisijas metodoloģiskos iebildumus, minēto ziņojumu rezultāts paliktu tāds pats, t.i., ka aizliegtā vienošanās nerada ietekmi uz cenām. Tās ir norādījušas arī, ka interpretācija, ko Komisija ir sniegusi attiecībā uz noteiktiem abos minētajos ziņojumos iekļautajiem datiem, statistiskā ziņā esot kļūdaina.

59 Pirmās instances tiesa konstatē, ka otrais papildu ziņojums ir nevis jauns tiesiskais arguments, bet gan ka tajā jaunu aprēķina metožu un ekonometrisku atsauču ziņā tiek atbalstīti replikā formulētie apgalvojumi. No tā izriet, ka visi prasītāju pirmā pamata ietvaros iesniegtie pierādījumi un iebildumi ir atzīstami par pieņemamiem.

60 Attiecībā uz šī pamata pamatotību ir jāatzīmē, ka prasītājas ar to apstrīd gan Komisijas veikto pārkāpuma smaguma vērtējumu (skat. iepriekš 12. un 13. punktu), gan arī diferencēto attieksmi, ko tā īstenojusi, ņemot vērā attiecīgo uzņēmumu tirgus daļas (skat. iepriekš 16. punktu).

61 Vispirms attiecībā uz diferencēto attieksmi pret attiecīgajiem uzņēmumiem Komisijas apstrīdētajā lēmumā šajā sakarā norādītais pamatojums it īpaši ir saistīts ar rūpēm ņemt vērā "katra uzņēmuma specifisko svaru un tādējādi tā rīcības faktisko ietekmi uz konkurenci" (apstrīdētā lēmuma 322. apsvērums). Tomēr ir jāuzsver, ka, pamatojoties uz konkrētajā tirgū, tādā, kāds ir aprakstīts apstrīdētā lēmuma 326.–329. apsvērumā, esošajām tirgus daļām, Komisija ir tiesīga īstenot diferencētu attieksmi pat tad, ja konkrētās pārkāpuma ietekmes uz tirgu pierādījumu nav.

62 No judikatūras izriet, ka katra attiecīgā uzņēmuma tirgus daļa tirgū, kas ir ierobežojošo darbību mērķis, ir objektīvs elements, kas precīzi parāda katra no tiem atbildību saistībā ar minēto darbību potenciālo kaitīgumu normāliem konkurences spēles noteikumiem (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās T-236/01, T-239/01, no T-244/01 līdz T-246/01, T-251/01 un T-252/01 *Tokai Carbon* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1181. lpp., 197. punkts).

63 Līdzīgi arī attiecībā uz pārkāpuma smaguma vērtējumu ir jānorāda, ka, pat ja Komisija nav pierādījusi, ka aizliegtā vienošanās ir konkrēti ietekmējusi tirgu, attiecībā uz

pārkāpuma kvalificēšanu par "ļoti smagu" un tādējādi naudas soda summu tam varētu nebūt nekādas ietekmes.

64 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka no Kopienu par konkurences noteikumu pārkāpumu piemērojamo sankciju sistēmas, kas tikusi izveidota ar Regulu Nr. 17, un tās interpretācijas judikatūrā izriet, ka aizliegtās vienošanās jau pašas to dabas dēļ ir uzskatāmas par vissmagākā naudas soda uzlikšanas pamatu. To iespējamā konkrētā ietekme uz tirgu un it īpaši jautājums, kādā mērā konkurences ierobežojums ir izraisījis lielāku tirgus cenu nekā tā, kas būtu pastāvējusi karteļa neesamības gadījumā, nosakot naudas sodu līmeni, nav noteicošs kritērijs (šajā sakarā skat. Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedumu apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 120. un 129. punkts; 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-219/95 P *Ferriere Nord*/Komisija, *Recueil*, I-4411. lpp., 33. punkts; 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-286/98 P *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, *Recueil*, I-9925. lpp., 68.–77. punkts, un 2007. gada 25. janvāra spriedumu lietā C-407/04 P *Dalmine*/Komisija, Krājums, I-829. lpp., 129. un 130. punkts; iepriekš 62. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 225. punkts; skat. arī ģenerāladvokāta Mišo [*Mischo*] secinājumus saistībā ar Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-283/98 P *Mo och Domsjö*/Komisija, *Recueil*, I-9855. un I-9858. lpp., 95.–101. punkts).

65 Ir jāpiebilst, ka no Pamatnostādnēm izriet, ka vienošanās vai saskaņotās darbības, kuras, kā tas ir šajā lietā, ir vērstas uz cenu noteikšanu un klientu sadalīšanu, jau pēc savas dabas var tikt kvalificētas kā "ļoti smagas" un nav nepieciešams, lai šādai rīcībai būtu īpaša ietekme vai lai tai būtu īpašs ģeogrāfisks mērogs. Šo secinājumu apstiprina fakts, ka, lai gan par "smagiem" uzskatāmu pārkāpumu aprakstā tieši ir minēta ietekme uz tirgu un sekas attiecībā uz plašām kopējā tirgus zonām, savukārt "ļoti smagu" pārkāpumu aprakstā nav minēta neviena prasība ne attiecībā uz konkrēto ietekmi uz tirgu, ne seku radīšanu īpašā ģeogrāfiskā zonā (Pirmās instances tiesas 2005. gada 25. oktobra spriedums lietā T-38/02 *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, II-4407. lpp., 150. punkts).

66 Pilnības labad Pirmās instances tiesa uzskata, ka aizliegtās vienošanās konkrēto ietekmi uz attiecīgo tirgu Komisija ir tiesiski pietiekami pierādījusi.

67 Šajā kontekstā ir jāuzsver, ka prasītāju pieņēmums, saskaņā ar kuru Komisijai gadījumā, ja, lai noteiktu naudas soda summu, tā atsaucas uz aizliegtās vienošanās konkrēto ietekmi uz tirgu, esot zinātniski jāpierāda taustāmo ekonomisko seku esamība tirgū un cēloņsakarība starp ietekmi un pārkāpumu, judikatūrā ir noraidīts.

68 Pirmās instances tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka aizliegtās vienošanās konkrētā ietekme uz tirgu par pietiekami pierādītu ir uzskatāma tad, ja Komisija var sniegt konkrētas un ticamas norādes, kuras ar saprātīgu varbūtību parāda, ka aizliegtā vienošanās ir radījusi ietekmi uz tirgu (skat. it īpaši iepriekš 36. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Scandinavian Airlines System*/Komisija, 122. punkts; 2006. gada 27. septembra spriedumus lietā T-59/02 *Archer Daniels Midland*/Komisija, Krājums, II-3627. lpp., 159.–161. punkts; lietā T-43/02 *Jungbunzlauer*/Komisija, Krājums, II-3435. lpp., 153.–155. punkts; lietā T-329/01 *Archer Daniels Midland*/Komisija, Krājums, II-3255. lpp., 176.–178. punkts, un lietā T-322/01 *Roquette Frères*/Komisija, Krājums, II-3137. lpp., 73.–75. punkts).

69 Šajā sakarā ir jānorāda, ka iepriekš 13. punktā norādīto faktu, uz kuriem Komisija ir balstījusies, lai secinātu par aizliegtās vienošanās konkrētās ietekmes uz tirgu esamību, t.i., fakta, ka saskaņotās vienošanās nepilnīgas ievērošanas laikposmā cenas samazinājās, bet citos laikposmos strauji pieauga, datu par pārdošanas apjomiem un preču līmeni apmaiņas sistēmas izveidošanu, aizliegtās vienošanās dalībniekiem kopumā piederošo nopietno tirgus daļu un faktu, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku attiecīgās tirgus daļas visā pārkāpuma laikposmā ir palikušas relatīvi stabilas, atbilstību prasītājas nav apstrīdējušas. Prasītājas vienīgi ir norādījušas, ka ar minētajiem faktiem nevarot pierādīt, ka attiecīgajam pārkāpumam ir bijusi konkrēta ietekme uz tirgu.

70 No judikatūras izriet, ka, pamatojoties uz iepriekšējā punktā minētajām norādēm, Komisija varēja likumīgi secināt, ka pārkāpumam ir bijusi konkrēta ietekme uz tirgu (šajā sakarā skat. iepriekš 68. punktā minētos spriedumus lietā *Jungbunzlauer*/Komisija, 159. punkts, un lietā *Roquette Frères*/Komisija, 78. punkts; iepriekš 68. punktā minēto 2006. gada 27. septembra spriedumu lietā T-59/02 *Archer Daniels Midland*/

Komisija, 165. punkts; iepriekš 68. punktā minēto spriedumu lietā T-329/01 *Archer Daniels Midland*/Komisija, 181. punkts; Pirmās instances tiesas 2006. gada 14. decembra spriedumu apvienotajās lietās no T-259/02 līdz T-264/02 un T-271/02 *Raiffeisen Zentralbank Österreich* u.c./Komisija, Krājums, II-5169. lpp., 285.–287. punkts).

71 Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka lietā ir atrodami saskaņotās vienošanās neievērošanas piemēri, ir jāatgādina, ka ar to, ka karteļa dalībnieki saskaņotās vienošanās ne vienmēr ir ievērojuši, ietekmes uz tirgu izslēgšanai nepietiek (šajā sakarā skat. iepriekš 65. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Groupe Danone*/Komisija, 148. punkts).

72 Argumentus, ko prasītājas secina no savas pašu rīcības, tāpat nevar atbalstīt. Faktiskai rīcībai, ko atbilstoši uzņēmuma viedoklim tas ir veicis, aizliegtās vienošanās ietekmes uz tirgu vērtējumā nav nozīmes, jo vērā tiek ņemtas tikai no vienošanās kopumā izrietošās sekas (Pirmās instances tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-224/00 *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, *Recueil*, II-2597. lpp., 167. punkts). Tāpat Komisijai nevar pārmest, ka apstrīdētā lēmuma 303. apsvērumā tā ir konstatējusi, ka ar sākotnējo ziņojumu tās secinājumus par faktisko pārkāpuma ietekmi uz tirgu nevar noraidīt. Tajā norādītā ekonometriskā analīze attiecas tikai uz ar prasītājām saistītajiem skaitļos izteiktajiem datiem.

73 Tādējādi, ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, šis pamats ir jānoraida kā nepamatots.

74 Turklāt Pirmās instances tiesa, īstenojot savu neierobežotas jurisdikcijas kompetenci un ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uzskata, ka atkarībā no smaguma noteiktās naudas soda sākumsummas vērtējumu, kā to ir veikusi Komisija, nevar apšaubīt.

Par otro pamatu par ar pārkāpumu skartās nozares apmēra neatbilstošu vērtējumu

Lietas dalībnieku argumenti

75 Ar otro pamatu prasītājas norāda, ka uzskatot, ka attiecīgā tirgus vērtība atbilst 288 miljoniem EUR, Komisija esot pārspīlējusi tā apmēru un līdz ar to pārkāpuma smagumu, tādējādi nosakot pārmērīgu naudas sodu. Prasītājas apgalvo arī, ka ar Komisijas pieeju tiekot pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.

76 Prasītājas vispirms atzīmē, ka kopējo preču cenu industriālo cauruļu nozarē parasti veidojot vara cena, kuras pamatā ir kotēšana *London Metal Exchange* (Londonas Metālu birža, turpmāk tekstā — "*LME*"), un pārstrādes izmaksas, kas atbilst ražotāja pievienotajai vērtībai (turpmāk tekstā — "pārstrādes starpība"). Industriālo cauruļu ražošanai vajadzīgās izejvielas piegādājot vai nu klienti, vai arī pats cauruļu ražotājs, šajā gadījumā izrakstot par tām rēķinu par kopējo cenu.

77 Prasītājas uzskata, ka, nosakot naudas soda sākumsummu, nozīmīgs faktors ir attiecīgā tirgus apmērs. Katrā ziņā prasītājas apgalvo, ka šajā lietā Komisija sākumsummu esot noteikusi atkarībā no attiecīgā tirgus apmēra.

78 Prasītājas uzskata, ka tām kā rūpniecisko cauruļu ražotājām attiecībā uz primārās izejvielas, t.i., vara cenu, kas veidojot aptuveni divas trešdaļas no galīgās prasītāju klientu maksājamās cenas, neesot nekādas ietekmes. Šajā sakarā prasītājas atgādina, ka metāla cenu nosakot ikdienas kotējumi *LME* un ka, iegādājoties metālu, tās tikai ievērojot rūpniecisko cauruļu pircēju dotās instrukcijas. Tātad metāla cena esot vienīgi

uz klientiem pārnesamais elements. Metāla cenu nepastāvīgais raksturs prasītāju rentabilitāti neietekmējot. Tādējādi attiecīgā tirgus faktiskais ekonomiskais apjoms esot ierobežots ar pārstrādes starpību.

79 Turklāt kopējā apgrozījuma, kas jāņem vērā, lai atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam noteiktu griestus 10 % apmērā, jēdziens šajā lietā ne obligāti esot nozīmīgs, jo Komisija un Kopienu tiesa apgrozījuma jēdzienu attiecīgā tirgus apmēra aprēķināšanas kontekstā varot brīvi interpretēt dažādi. Apgrozījums neesot precīzs preču tirgus apmēra indikators. Tātad zināmos gadījumos citi apstākļi varot palīdzēt Komisijai veikt labāku tirgus apmēra novērtējumu.

80 Pamatojoties uz iepriekš minēto, prasītājas norāda, ka, novērtējot attiecīgā tirgus apmēru, Komisijai no attiecīgo preču kopējās cenas esot bijis jāatskaita aptuveni divas trešdaļas, kā rezultātā netiktu noteikta tik augsta naudas soda sākumsumma. Prasītājas secina, ka, vara cenu neatskaitot no attiecīgajā tirgū sasniegtā apgrozījuma, Komisija neesot ievērojusi tirgus ekonomisko realitāti un esot noteikusi naudas soda sākumsummu, kas attiecībā pret pārkāpuma smagumu ir pārmērīga, kā rezultātā tiekot pārkāpts Regulas Nr. 17 15. pants.

81 Prasītājas uzskata, ka fakts, ka līdzās norunai par pārstrādes starpību un citiem komerciāliem nosacījumiem kartelis iekļāva arī tirgus un klientūras sadali, kā arī prettiesisku informācijas apmaiņu, nevarot ietekmēt to apgalvojuma spēkā esamību, ka, aprēķinot naudas soda sākumsummu, attiecīgā tirgus apmērs ir jānovērtē vienīgi atkarībā no pārstrādes starpībai atbilstoša apgrozījuma.

82 Turklāt prasītājas apgalvo, ka, lai nodrošinātu preventīvu ietekmi, sankcijai esot jābūt saistītai ar no karteļa izrietošo peļņu un ka šajā lietā karteļa dalībnieku iegūtā peļņa esot atkarīga nevis no metāla cenas, bet gan vienīgi no cauruļu pārstādes starpības. Tādējādi Komisijas formālās pieejas rezultātā attieksme pret saimnieciskās darbības subjektiem, kas darbojas ražošanas vēlākas pakāpes tirgū, esot stingrāka, salīdzinot ar uzņēmumiem, kas darbojas iepriekšējas pakāpes tirgū. Tāpat tas esot attiecībā uz tirgus dalībniekiem, kas pārstrādā izejvielas, kuru cena ir augsta, salīdzinot ar tiem, kas pārstrādā lētākas izejvielas.

83 Komisija prasa prasītājas izvirzīto pamatu noraidīt. Turklāt atbildes rakstā uz repliku tā ir norādījusi, ka noteiktus apstrīdētajā lēmumā norādītos secinājumus par vienošanos par cenu paplašināšanu attiecībā uz samaksas un piegādes kārtību, kā arī konsignācijas noliktavu prasītājas pirmo reizi esot apstrīdējušas savā replikā. Komisija atzīmē arī, ka, atbilstoši paziņojumam par sadarbību piešķirot *KME* grupai naudas soda summas 30 % samazinājumu, tā it īpaši esot ņēmusi vērā, ka *KME* grupa minētos secinājumus nebija apstrīdējusi. Tādējādi Komisija lūdz Pirmās instances tiesu atzīt minētos argumentus par nepieņemamiem un, izmantojot savu neierobežotas jurisdikcijas kompetenci, *KME* grupai uzliktā naudas soda summu katrā ziņā palielināt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

84 Vispirms ir jākonstatē, ka nedz par Komisijas izteikto iebildi par nepieņemamību, nedz par pretprasību nav jālemj. Prasītājas, atbildot uz Pirmās instances tiesas sēdē uzdotajiem jautājumiem, ir tieši atzinušas, ka attiecīgā aizliegtā vienošanās bija piemērojama arī samaksas kārtībai un konsignācijas noliktavai. Katrā ziņā ir jākonstatē, ka iebilde par nepieņemamību nav pamatota un ka pretprasība ir nepieņemama, jo no lietas materiāliem izriet, ka tēzi, saskaņā ar kuru pārkāpums attiecoties tikai uz pārstrādes tirgu, prasītājas ir atbalstījušas gan administratīvā procesa laikā, gan arī prasības pieteikumā.

85 Otrkārt, izskatot prasību pēc būtības, vispirms ir jāuzsver, ka Pamatnostādnēs iekļautā metodoloģija, ko Komisija ir piemērojusi apstrīdētajā lēmumā (skat. iepriekš 32. punktu), atbilst iepriekš noteiktajai loģikai, saskaņā ar kuru naudas soda vispārējo sākumsummu, ko nosaka atkarībā no pārkāpuma smaguma, aprēķina atkarībā no pārkāpuma rakstura, tā faktiskās ietekmes uz tirgu gadījumos, kad to iespējams noteikt, un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēra (Pamatnostādņu 1.A punkta pirmā daļa). Tādējādi naudas soda vispārējā sākumsumma attiecībā uz katru dalībnieku ir individualizēta it īpaši atkarībā no tā lieluma.

86 Turklāt, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, Komisija var ņemt vērā skartā tirgus apmēru, bet tai nav pienākuma to darīt (Pirmās instances tiesas 2006. gada 15. marta spriedums lietā T-15/02 *BASF*/Komisija, Krājums, II-497. lpp., 134. punkts, un 2006. gada 27. septembra spriedums lietā T-322/01 *Roquette Frères*/Komisija, Krājums, II-3137. lpp., 149. un 150. punkts).

87 Tomēr no apstrīdētā lēmuma skaidri izriet, ka, novērtējot attiecīgā pārkāpuma smagumu, Komisija ir izvēlējusies ņemt vērā rūpniecisko cauruļu EEZ tirgus apmēru. Lai gan Komisija, jau pamatojoties uz pārkāpuma veidu, ir secinājusi, ka Pamatnostādņu izpratnē tas ir "ļoti smags" (294. apsvērums), pārkāpuma smagumu un, tātad, vispārīgo naudas soda sākumsummu tā apstrīdētajā lēmumā ir noteikusi, ņemot vērā karteļa faktisko ietekmi uz tirgu (295.–314. apsvērums), attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru (315.–317. apsvērums) un to, ka nozare, kas ir pārkāpuma priekšmets, ir nozīmīgs tirgus, kura apmērs EEZ ticis novērtēts 288 miljonu EUR apmērā (318. un 319. apsvērums).

88 Lai gan, novērtējot pārkāpuma smagumu un vispārējo naudas soda sākumsummu, attiecīgā tirgus apmērs bija tikai viens no Komisijas apstrīdētajā lēmumā izmantotajiem elementiem, tā tomēr šo apmēru faktiski ir noteikusi, ņemot vērā šo elementu. Tātad Komisijas apgalvojums, ka prasītājām uzliktā naudas soda sākumsumma, ja no apgrozījuma būtu atskaitīta vara cena, noteikti nebūtu bijusi zemāka par 35 miljoniem EUR, ir jānoraida.

89 Tādējādi ir jāpārbauda, vai, novērtējot attiecīgā tirgus apmēru, Komisija ir kļūdaini ņēmusi vērā vara cenu.

90 Prasītājas šajā sakarā uzskata, pirmkārt, ka vara cena ir ārpus industriālo cauruļu ražotāju kontroles, jo to nosakot atbilstoši *LME*, un, otrkārt, ka industriālo cauruļu pircēji paši nolemjot, par kādu summu metālu pirkt. Prasītājas norāda arī, ka metāla cenu izmaiņas tās peļņu nekādā veidā neietekmējot.

91 Tomēr ir jākonstatē, ka neviens vērā ņemams iemesls neliek apgrozījumu attiecīgajā tirgū aprēķināt, izslēdzot noteiktas ražošanas izmaksas. Kā pamatoti norāda Komisija, visās ražošanas nozarēs pastāv gala precē iekļautās izmaksas, ko ražotājs nevar kontrolēt, bet kas tomēr ir tā darbības kopuma būtisks elements un ko tātad, nosakot naudas soda sākumsummu, no tā apgrozījuma nevar izslēgt (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedumu apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, *Recueil*, II-491. lpp., 5030. un 5031. punkts). Tas, ka vara cena ir industriālo cauruļu galīgās cenas būtiska daļa vai ka vara cenu izmaiņu risks ir daudz augstāks nekā citu izejvielu gadījumā, šo secinājumu neietekmē.

92 Visbeidzot, attiecībā uz vairākiem prasītāju iebildumiem, ar kuriem tiek apgalvots, ka tā vietā, lai izmantotu apgrozījuma attiecīgajā tirgū kritēriju, no naudas sodu preventīvās ietekmes un vienlīdzīgas attieksmes principa viedokļa piemērotāk būtu bijis to summu noteikt atkarībā no skartās nozares rentabilitātes vai ar to saistītās pievienotās vērtības, ir jākonstatē, ka tie neattiecas uz lietu. Šajā sakarā vispirms ir jākonstatē, ka pārkāpuma

smagumu nosaka atkarībā no vairākiem faktoriem, attiecībā uz kuriem Komisijai ir rīcības brīvība (Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. decembra spriedums apvienotajās lietās T-101/05 un T-111/05 *BASF*/Komisija, Krājums, II-4949. lpp., 65. punkts), un šajā sakarā nekāds ierobežojošo vai izsmeļošo obligāti vērā ņemamo kritēriju saraksts nav noteikts (iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *Dalmine*/Komisija, 129. punkts), tādēļ nevis Kopienu tiesai, bet Komisijai tās rīcības brīvības ietvaros un atbilstoši no vienlīdzīgas attieksmes principa un Regulas Nr. 17 izrietošajām robežām ir jāizvēlas faktori un skaitļi, ko tā ņem vērā, lai īstenotu EKL 81. pantā noteikto aizliegumu ievērošanu nodrošinošu politiku.

93 Turpinot, nav apstrīdams, ka uzņēmuma vai kāda tirgus apgrozījums kā pārkāpuma smaguma novērtēšanas kritērijs katrā ziņā ir izplūdis un nepilnīgs. Tajā nav ņemta vērā nedz atšķirība starp nozarēm ar augstu pievienoto vērtību un ar nelielu pievienoto vērtību, nedz arī atšķirība starp lielākā un mazākā mērā peļņu nesošiem uzņēmumiem. Tomēr, neraugoties uz aptuvenās precizitātes raksturu, šobrīd gan Kopienu likumdevējs, gan arī Komisija un Tiesa apgrozījumu konkurences tiesību ietvaros uzskata par adekvātu kritēriju attiecīgo uzņēmumu apmēra un ekonomiskās varas novērtēšanai (skat. it īpaši iepriekš 64. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Musique diffusion française* u.c./Komisija, 121. punkts; Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, Padomes 2004. gada 20. janvāra Regulas (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV L 24, 1. lpp.) 10. apsvērumu un 14. un 15. pantu).

94 Tādējādi ir jāsecina, ka Komisija pamatoti ir ņēmusi vērā vara cenu, nosakot attiecīgā tirgus apmēru.

Par trešo pamatu par naudas soda sākumsummas kļūdainu paaugstināšanu pārkāpuma ilguma dēļ

Lietas dalībnieku argumenti

95 Prasītājas būtībā norāda, ka par katru dalības pārkāpumā gadu par 10 % palielinot tām uzliktā naudas soda sākumsummu, Komisija esot pārkāpusi Pamatnostādnes, kā arī vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus, jo tā neesot ņēmusi vērā mainīgo aizliegtās vienošanās intensitāti tās darbības laikā.

96 Šajā sakarā tās atzīmē, ka palielinājums par 10 % par katru pārkāpuma gadu esot maksimālais palielinājums, ko Komisija atbilstoši Pamatnostādnēm var uzlikt par ilgtermiņa pārkāpumiem. Tātad naudas soda sākumsummas palielinājumam ilguma dēļ esot nevis mehānisks raksturs, bet gan tam būtu jābūt samērīgam ar konkrētu un objektīvu pārkāpuma ietekmi uz patērētājiem.

97 Prasītājas uzsver, ka tādēļ, ka attiecībā uz kompleksu aizliegto vienošanos Komisija varot izmantot "vienota un turpināta pārkāpuma" jēdzienu, lai atbildību attiecinātu uz uzņēmumiem, kas visās globālu aizliegto vienošanos veidojošajās darbībās nav piedalījušies, naudas soda palielināšana ilguma dēļ esot jāpiemēro, ņemot vērā iespējamos aizliegtās vienošanās samazinātas aktivitātes laikposmus.

98 Šajā lietā fakti neattaisnojot ikgadēja palielinājuma 10 % apmērā piemērošanu, jo, pirmkārt, attiecīgā aizliegtā vienošanās nekādas būtiskas sekas attiecībā uz cenām neesot radījusi un, otrkārt, kā to Komisija vairākos apstrīdētā lēmumā apsvērumos jau esot norādījusi, aizliegtās vienošanās darbību intensitāte pārkāpuma laikā esot bijusi mainīga.

99 Komisija prasa šo pamatu noraidīt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

100 Ir jāatgādina, ka naudas soda summas paaugstināšana atkarībā no ilguma nav ierobežota ar gadījumu, kad starp ilgumu un konkurences tiesībās nostiprinātajiem Kopienas mērķiem nodarīto palielināto kaitējumu pastāv tieša saistība (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā T-203/01 *Michelin*/Komisija, *Recueil*, II-4071. lpp., 278. punkts un tajā minētā judikatūra).

101 Turklāt no Pamatnostādnēm izriet, ka starp pārkāpuma smaguma un tā ilguma vērtējumu Komisija nav noteikusi nekādu pārklāšanos, nedz arī kādu citu savstarpējo saistību.

102 Tieši pretēji, pirmkārt, no Pamatnostādņu sistēmas izriet, ka tajās, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, ir paredzēta pārkāpuma smaguma kā tāda vērtēšana. Otrkārt,

pārkāpuma smagums tiek analizēts saistībā ar attiecīgā uzņēmuma raksturlielumiem, it īpaši tā lielumu un stāvokli konkrētajā tirgū, kas var būt pamats sākumsummas izvērtēšanai, uzņēmumu iedalīšanai kategorijās un īpašas sākumsummas noteikšanai. Treškārt, pārkāpuma ilgums tiek izskatīts, lai noteiktu pamatsummu, un ceturtkārt, Pamatnostādnēs ir paredzēta atbildību pastiprinošu un mīkstinošu apstākļu ņemšana vērā, kas ļauj grozīt naudas soda summu it īpaši atkarībā no attiecīgā uzņēmuma aktīvās vai pasīvās lomas pārkāpuma īstenošanā.

103 No minētā izriet, ka tikai vienkāršs fakts, ka Komisija ir atstājusi sev iespēju veikt paaugstinājumu par katru pārkāpuma gadu, kura apmērs attiecībā uz ilgtermiņa pārkāpumiem var būt līdz pat 10 % no par pārkāpuma smagumu noteiktās summas, nekādā ziņā neuzliek tai pienākumu noteikt šo likmi atkarībā no aizliegtās vienošanās darbības intensitātes vai tās sekām, vai pat pārkāpuma smaguma. Komisija, īstenojot savu rīcības brīvību (skat. iepriekš 36. punktu), piemērojamo palielinājuma likmi izvēlas atkarībā no pārkāpuma ilguma.

104 Šajā lietā, it īpaši apstrīdētā lēmuma 335. un 340. apsvērumā, Komisija ir konstatējusi, ka *KME* grupa pārkāpumā ir piedalījusies divpadsmit gadu un desmit mēnešu laikposmā, kas Pamatnostādņu izpratnē ir ilgtermiņa pārkāpums, un tādējādi naudas sodu palielinājusi par 125 %. Šādi darot, Komisija nav atkāpusies no noteikumiem, ko tā sev ir noteikusi Pamatnostādnēs. Vispārīgi Pirmās instances tiesa uzskata, ka šis palielinājums par 125 % šajā lietā nav acīmredzami nesamērīgs.

105 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka pamats par naudas soda summas palielināšanu atkarībā no ilguma ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu par noteiktu atbildību mīkstinošu apstākļu neņemšanu vērā

Lietas dalībnieku argumenti

106 Ceturtā pamata ietvaros prasītājas norāda četrus iebildumus un uzskata, ka, atsakoties ņemt vērā noteiktus atbildību mīkstinošus apstākļus, Komisija esot pārkāpusi Pamatnostādņu 3. punktu.

107 Pirmkārt, prasītājas norāda, ka, lai gan tās no apstrīdētās vienošanās īstenošanas neesot atturējušās sistemātiski, tās šo vienošanos esot īstenojušas ierobežoti, kas esot uzskatāms par atbildību mīkstinošu apstākli.

108 Otrkārt, prasītājas norāda, ka Komisija kļūdaini neesot ņēmusi vērā, ka pēc tās veiktās pārbaudes prasītājas brīvprātīgi un nekavējoties esot izbeigušas pārkāpumu.

109 Treškārt, prasītājas apstiprina, ka Komisija kļūdaini esot atteikusies kā atbildību mīkstinošu apstākli ņemt vērā rūpniecisko cauruļu nozarē esošo smago ekonomisko stāvokli. Šādi rīkojoties, tā esot pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu un lielā mērā pārsniegusi savu rīcības brīvību, jo šajā lietā tā esot piemērojusi striktākus kritērijus nekā salīdzināmās situācijās izmantotie kritēriji. Šajā sakarā prasītājas atsaucas uz

agrākajiem Komisijas lēmumiem, kuros smagie ekonomiskie apstākļi esot attaisnojuši naudas sodu pamatsummu samazināšanu.

110 Ceturtkārt, prasītājas norāda, ka, pārkāpjot Pamatnostādņu 3. punkta sesto ievilkumu, kā arī taisnīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu, Komisija apstrīdētajā lēmumā neesot adekvāti ņēmusi vērā to sniegumu pārkāpuma kopējā ilguma noteikšanā. No Komisijas 2003. gada 10. decembra Lēmuma 2005/349/EK par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/E-2/37.857 — Organiskie peroksīdi) (OV 2005, L 110, 44. lpp.) izrietot, ka sabiedrībai, kas Komisijai sniedz izšķirošu informāciju vai kas papildina Komisijas rīcībā esošos pierādījumus attiecībā uz noteiktiem pārkāpuma laikposmiem, par šādiem laikposmiem naudas sods nav uzliekams.

111 Šajā lietā, naudas soda sākumsummas samazinājumu saistībā ar minētajiem apsvērumiem piešķirot tikai *Outokumpu*, Komisija esot ignorējusi, ka prasītājas esot bijušas pirmās, kas sniedza izšķirošus pierādījumus par pārkāpuma laikposmiem no 1988. gada maija līdz 1992. gada novembrim un no 1998. gada maija līdz 1999. gada beigām. Šos laikposmus ņemot vērā, lai aprēķinātu prasītājām uzlikto naudas sodu, Komisija tādējādi esot pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu un esot pieļāvusi kļūdu.

112 Prasītājas apstrīd Komisijas interpretāciju, ka Pamatnostādņu 3. panta piemērošana esot rezervēta uzņēmumam, kurš pirmais ir atklājis pārkāpuma ilgumu, kas nozīmējot, ka šajā sakarā piešķirtā pamatsummas samazinājuma ieguvēja varot būt tikai viena persona. Atlīdzinājuma par sadarbību piešķiršana, pamatojoties uz laika ziņā veikto klasifikāciju neatkarīgi no sadarbību veicošā uzņēmuma informācijas un dokumentu kvalitātes un apjoma, esot pretēja Komisijas šajā jomā nospraustajam mērķim rūpēties

par to, lai aizliegtās vienošanās tiktu atklātas un aizliegtas, izmantojot pilnīgu pieeju dokumentiem ar augstu pierādījumu spēku un izšķirošiem informācijas avotiem.

113 Komisija prasa pamatu noraidīt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

114 Vispirms ir jāatgādina, ka, nosakot naudas sodus, Komisijai principā ir jāievēro savas Pamatnostādnes (skat. iepriekš 33. punktu). Tomēr Pamatnostādnēs nav norādīts, ka katrs šo Pamatnostādņu 3. punktā uzskaitītais atbildību mīkstinošais apstāklis Komisijai vienmēr ir jāņem vērā atsevišķi un tai šajā sakarā nav pienākuma automātiski piešķirt papildu samazinājumu, jo tas, vai iespējamais naudas soda samazinājums atbilstoši atbildību mīkstinošiem apstākļiem ir piemērots, ir jānovērtē vispārīgi, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus.

115 Pēc Pamatnostādņu pieņemšanas joprojām ir piemērojama iepriekšējā judikatūra, saskaņā ar kuru Komisijai ir rīcības brīvība, ar ko tai ļauts ņemt vai neņemt vērā dažus apstākļus, kad tā atkarībā no attiecīgajā gadījumā pastāvošajiem apstākļiem nosaka uzliekamā naudas soda apmēru. Tādējādi, tā kā Pamatnostādnēs nav obligātas norādes attiecībā uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem, kas var tikt ņemti vērā, ir jāuzskata, ka Komisija ir saglabājusi zināmu brīvību, lai vispārīgi novērtētu, kādā mērā naudas soda apmērs atbilstoši atbildību mīkstinošiem apstākļiem, iespējams, ir jāsamazina.

116 Attiecībā uz pirmo iebildumu ir jākonstatē, ka to nevar atbalstīt, jo no judikatūras skaidri izriet, ka, lai gūtu labumu no Pamatnostādņu 3. punkta otrā ievilkuma, pārkāpējiem ir jāpierāda, ka tie ir rīkojušies atbilstoši konkurences noteikumiem vai ka tie vismaz tādā mērā skaidri un būtiski iebilduši pret aizliegtās vienošanās izpildes saistībām, ka tās funkcionēšana tikusi traucēta, un ka tie nav izlikušies, ka ievēro šo vienošanos, tādā veidā mudinot citus uzņēmumus īstenot minēto aizliegto vienošanos (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-50/00 *Dalmine*/Komisija, Krājums, II-2395. lpp., 292. punkts, un 2006. gada 15. marta spriedums lietā T-26/02 *Daiichi Pharmaceutical*/Komisija, Krājums, II-713. lpp., 113. punkts).

117 Šajā lietā prasītājas nenorāda, ka tās būtu tādā mērā skaidri un būtiski iebildušas pret aizliegto vienošanos, ka tās funkcionēšana pat tiktu traucēta. Tādējādi pirmais iebildums nav pamatots.

118 Attiecībā uz otro iebildumu ir jānorāda, ka saskaņā ar Pamatnostādņu 3. punkta trešo ievilkumu "pārkāpumu pārtraukšana, tiklīdz iejaucas Komisija (jo īpaši tad, ja tā veic pārbaudes)", tiek pieskaitīta pie atbildību mīkstinošiem apstākļiem. Tomēr tāpēc, ka pārkāpums tiek pārtraukts, tiklīdz iejaucas Komisija, naudas soda samazināšana nenotiek automātiski, bet gan ir atkarīga no tā, kā Komisija, īstenojot savu rīcības brīvību, novērtē attiecīgajā gadījumā pastāvošos apstākļus.

119 Izskatāmajā lietā apskatāmais pārkāpums attiecas uz slepenu aizliegto vienošanos, kuras mērķis bija cenu noteikšana un tirgus sadalīšana. Šāda veida aizliegtā vienošanās ir tieši aizliegta EKL 81. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā un ir īpaši smags pārkāpums. Tāpēc dalībniekiem bija jāapzinās to rīcības prettiesiskais raksturs. Aizliegtās vienošanās slepenais raksturs apstiprina, ka dalībnieki apzinājās savu darbību prettiesisko raksturu. Tā rezultātā Pirmās instances tiesa uzskata, ka nevar būt šaubu par to, ka pārkāpumu attiecīgās personas ir izdarījušas apzināti. Pirmās instances tiesa jau ir tieši nospriedusi, ka tas, ka ir izbeigts tīšs pārkāpums, nevar tikt uzskatīts par

vainu mīkstinošu apstākli, ja pārkāpums izbeigts Komisijas iejaukšanās rezultātā (Pirmās instances tiesas 1999. gada 11. marta spriedums lietā T-157/94 *Ensidesa*/Komisija, *Recueil*, II-707. lpp., 498. punkts).

120 Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītāju iebildums ir jānoraida kā nepamatots.

121 Turklāt Pirmās instances tiesa, īstenojot savu neierobežotas jurisdikcijas kompetenci, uzskata, ka tas, ka prasītājas pārkāpumu ir izbeigušas pēc pirmās Komisijas iejaukšanās, tām uzliktā naudas soda summas samazināšanu katrā ziņā neattaisno. Faktiski šī izbeigšana ir pienācīga un normāla reakcija uz Komisijas iejaukšanos un tai nevar piešķirt vērtību, kāda būtu bijusi patstāvīgai viņu pašu iniciatīvai. Tāpat arī minētā izbeigšana ir vienīgi atgriešanās pie tiesiskas rīcības, un tā nav palīdzējusi Komisijai efektīvāk veikt izmeklēšanu.

122 Attiecībā uz trešo iebildumu no judikatūras izriet, ka Komisijai nav pienākuma kā atbildību mīkstinošu apstākli ņemt vērā attiecīgās nozares slikto finansiālo stāvokli. Tikai tāpēc vien, ka iepriekšējās lietās Komisija nozares ekonomisko situāciju ir ņēmusi vērā kā atbildību mīkstinošu apstākli, tai nebūt nav arī turpmāk jāturpina ievērot šo praksi. Parasti karteļi rodas brīdī, kad nozarē ir radušās grūtības (skat. iepriekš 62. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 345. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi trešais iebildums ir jānoraida.

123 Attiecībā uz ceturto iebildumu vispirms ir jānorāda, ka atbilstoši 1996. gada Paziņojumam par sadarbību nedz *Outokumpu*, nedz arī prasītājas nevar saņemt tām uzlikto naudas sodu galīgās summas samazinājumu vairāk par 50 %, jo tās neatklāja

Komisijai pārkāpumu pirms pašas Komisijas veiktās izmeklēšanas, kas tai ir sniegusi pietiekamus pamatus pārkāpuma procedūras uzsākšanai, kura ir novedusi pie apstrīdēta lēmuma.

124 Tāpat ir noteikts, ka par kopējo pārkāpuma ilgumu Komisija pirmoreiz tika informēta ar *Outokumpu* 2001. gada 30. maija paziņojumu. Pamatojoties uz sabiedrības *Mueller Industries* iepriekš sniegto informāciju, Komisija pārkāpuma esamību bija varējusi pierādīt tikai attiecībā uz laikposmu no 1994. gada maija līdz 1998. gada maijam. Tomēr prasītājas norāda, ka galīgi pierādīt karteļa esamību attiecībā uz laikposmiem no 1988. gada maija līdz 1992. gada novembrim un no 1998. gada maija līdz 1999. gada beigām Komisija esot varējusi, tieši pateicoties viņu 2002. gada oktobrī tai nodotajai informācijai.

125 Nosakot pārkāpuma papildu ilgumu, Komisija atbilstoši Pamatnostādņu 1.B punktam pārkāpējiem uzlikto naudas sodu sākumsummas var palielināt par 125 % 40 % vietā. Tātad uzņēmumi, kas Komisijai sniedza informāciju par pārkāpuma papildu ilgumu, uzņēmās risku, ka to naudas sodu sākumsumma var tikt papildus palielināta par 85 procenta punktiem.

126 Runa ir par 1996. gada Paziņojumā par sadarbību iekļauto paradoksu, atbilstoši kuram uzņēmums, uz kuru attiecas minētā Paziņojuma D punkts un kurš sniedz jaunu informāciju Komisijai, uzņemas risku, ka tam tiks piemērotas smagākas sankcijas nekā gadījumā, ja tas šo informāciju Komisijai nebūtu sniedzis. Pamatnostādņu 3. punkta sestais ievilkums, saskaņā ar kuru "uzņēmuma efektīva līdzdalība tiesvedībā, kas neattiecas uz jomu, kas noteikta [1996. gada Paziņojumā par sadarbību]", var būt atbildību mīkstinošs apstāklis, ļauj šo paradoksu labot.

127 Šajā lietā, piemērojot, to neminot, Pamatnostādņu 3. punkta sesto ievilkumu, Komisija faktiski *Outokumpu* ir piešķīrusi imunitāti attiecībā uz aizliegtās vienošanās papildu ilgumu, par kuru tai līdz tās 2001. gada 30. maija memoranda saņemšanai nebija informācijas (apstrīdētā lēmuma 386. apsvērums).

128 Tādējādi ir jāpārbauda, vai, pamatojoties vai nu uz Pamatnostādņu 3. punkta sesto ievilkumu, vai arī uz vienlīdzīgas attieksmes principu, Komisijai arī prasītājām bija jāpiešķir samazinājums par informāciju, ko tās vairāk nekā sešus mēnešus pēc *Outokumpu* Komisijai sniegušas par laikposmiem no 1988. gada līdz 1992. gadam un no 1998. gada līdz 1999. gadam.

129 Šajā sakarā vispirms ir jāatgādina, ka attiecībā uz atbildību mīkstinošu apstākļu piemērošanu Komisijai ir rīcības brīvība (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 307. punkts).

130 Ir jāuzsver, ka tas, ka tikai vienam no aizliegtās vienošanās dalībniekiem var būt imunitāte no naudas sodiem, atbilst šādas imunitātes loģikai, jo vēlamais efekts ir radīt nenoteiktības klimatu aizliegtās vienošanās iekšienē, veicinot ziņošanu par to Komisijai. Šī nenoteiktība izriet tieši no tā, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki zina, ka tikai viens no tiem var iegūt imunitāti no naudas soda, paziņojot par citiem pārkāpuma dalībniekiem, tādējādi pakļaujot tos smagāku naudas sodu piemērošanas riskam.

131 Tādā situācijā, kāda ir pamata lietā, kad Komisija zina, ka aizliegtā vienošanās pastāv, bet tās rīcībā nav noteiktu būtisko pierādījumu, ar ko var noteikt šī pārkāpuma kopējo ilgumu, šādu mehānismu izmantot ir īpaši vēlams, lai it īpaši izvairītos no tā, ka pārkāpēji vienojas par minēto pierādījumu slēpšanu.

132 Minētā situācija atšķiras no situācijas, kad Komisijai jau ir informācija par pierādījumiem, bet tā vēlas tos papildināt. Pastāvot šim pēdējam gadījumam, naudas soda samazināšanu pārkāpējiem imunitātes no naudas soda piešķiršanas vienam uzņēmumam vietā attaisno tas, ka mērķis vairs nav atklāt apstākli, kas izraisa uzliktā naudas soda palielināšanu, bet savākt pēc iespējas vairāk pierādījumu, lai pastiprinātu Komisijas iespēju konstatēt attiecīgos faktus.

133 Attiecībā uz iespējamo nevienlīdzīgo attieksmi starp *Outokumpu* un prasītājām ir pietiekami konstatēt, ka, ņemot vērā, ka *Outokumpu* vairāk nekā gadu pirms prasītājām ir sniegusi Komisijai informāciju par aizliegtās vienošanās papildu ilgumu, kas veido astoņus ar pusi gadus, tās neatrodas salīdzināmā situācijā.

134 Ņemot vērā iepriekš minēto, ceturtais iebildums ir jānoraida.

135 Tātad šis pamats ir jānoraida kopumā.

Par piekto pamatu par nepietiekamu naudas soda summas samazināšanu atbilstoši 1996. gada Paziņojumam par sadarbību

Lietas dalībnieku argumenti

136 Pirmkārt, prasītājas savu sadarbību un tām piešķirto 30 % samazinājumu salīdzina ar trešajām personām agrākajās lietās izrādīto attieksmi. Tās secina, ka attieksme pret tām esot bijusi nelabvēlīga.

137 Otrkārt, prasītājas uzskata, ka, ņemot vērā guvumu, ko to sadarbība devusi izmeklēšanas gaitai, atbilstoši 1996. gada Paziņojuma par sadarbību D punktam tām esot bijis jāsaņem samazinājums, kas pārsniedz 30 %. Šajā sakarā tās vispirms norāda, ka tās brīvprātīgi esot sniegušas Komisijai informāciju, kas pārsniedz to, ko tām atbilstoši Regulas Nr. 17 11. pantam esot bijis pienākums sniegt; turpinājumā tās norāda, ka šī informācija detalizēti parādot karteļa funkcionēšanu un, visbeidzot, ka dažas šīs informācijas daļas ir bijušas noteicošas, lai pierādītu pārkāpuma esamību laikposmā no 1988. gada maija līdz 1992. gada novembrim un no 1998. gada maija līdz 1999. gada beigām.

138 Treškārt, prasītājas uzskata, ka, piešķirot *Outokumpu* uzliktā naudas soda 50 % samazinājumu, Komisija esot pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu. Komisija minēto principu esot pārkāpusi arī tādēļ, ka *Outokumpu* sadarbību tā ir ņēmusi vērā gan, lai piešķirtu uzliktā naudas soda 50 % samazinājumu atbilstoši 1996. gada Paziņojuma par sadarbību D sadaļai, gan arī kā atbildību mīkstinošu apstākli Pamatnostādņu izpratnē.

139 Komisija prasa šo pamatu noraidīt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

140 Attiecībā uz prasītāju veikto šīs lietas salīdzināšanu ar agrāko Komisijas praksi ir jākonstatē, ka no judikatūras izriet, ka vienīgi no fakta, ka Komisija agrākajos lēmumos saistībā ar konkrētu rīcību naudas sodu ir samazinājusi konkrētā apmērā, nevar secināt, ka tai ir pienākums, vērtējot līdzīgu rīcību saistībā ar vēlāku administratīvo procesu,

piešķirt tādu pašu samazinājumu (skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, *Recueil*, II-1881. lpp., 239. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi prasītājas nevar pamatoties uz citās lietās piešķirtajiem naudas sodu summas samazinājumiem.

141 Sakarā ar citiem iebildumiem tāpat ir jāatgādina, ka, izvērtējot sadarbību, ko ir izrādījuši vienas un tās pašas aizliegtās vienošanās dalībnieki, apstrīdēt var tikai Komisijas pieļautu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, jo, novērtējot uzņēmuma sadarbības kvalitāti un noderīgumu, īpaši salīdzinājumā ar citu uzņēmumu ieguldījumu, Komisijai ir plaša rīcības brīvība (Tiesas 2007. gada 10. maija spriedums lietā C-328/05 P *SGL Carbon*/Komisija, Krājums, I-3921. lpp., 88. punkts). Tomēr šī vērtējuma ietvaros Komisija nevar pārkāpt vienlīdzīgas attieksmes principu.

142 Šajā kontekstā ir jāuzsver, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atzinusi, ka prasītāju sniegtā informācija pārsniedz to, ko tā varēja prasīt atbilstoši Regulas Nr. 17 11. pantam. Komisija ir arī atzinusi, ka prasītājas ir iesniegušas jaunus pierādījumus un apstiprinājušas esošos pierādījumus par visu pārkāpuma ilgumu, t.i., laikposmu no 1988. līdz 2001. gadam. It īpaši tā ir ņēmusi vērā, ka prasītājas ir palīdzējušas noteikt pārkāpuma apjomu laikposmā no 1997. gada līdz 1999. gadam. Tomēr Komisija ir apstiprinājusi, ka prasītājas nav bijušas nedz pirmie, nedz arī galvenie uzņēmumi, kas ir iesnieguši izšķirošos pierādījumus par laikposmu no 1988. gada maija līdz 1992. gada novembrim un no 1997. gada līdz 1999. gadam. Komisija ir arī ņēmusi vērā, ka prasītājas uzsāka sadarbību, tikai atbildot uz tām 2002. gada jūlijā atbilstoši Regulas Nr. 17 11. pantam nosūtīto vēstuli (apstrīdētā lēmuma 415.–417., 419., 420. un 423. apsvērums).

143 Ir jāuzsver, ka Komisijai nevar pārmest, ka, piemērojot 1996. gada Paziņojuma par sadarbību D punktu, tā ir ņēmusi vērā tai sniedzamās informācijas spontāno raksturu (iepriekš 140. punktā minētais spriedums lietā *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, 237. un 238. punkts). Apžēlošanas politikas ietvaros Komisija uzņēmumiem, kas ar to

sadarbojas spontāni, ir tiesīga piešķirt augstāku naudas soda summas samazinājumu nekā tādiem uzņēmumiem piešķirtais samazinājums, kas spontāni nesadarbojas. Šajā lietā ir konstatēts, ka pretēji *Outokumpu* situācijai prasītāju sadarbībai bija vajadzīga informācijas pieprasījuma nosūtīšana.

144 Attiecībā uz laikposmu no 1988. gada maija līdz 1992. gada novembrim no lietas materiāliem izriet, ka Komisija pamatoti ir konstatējusi, ka prasītāju par šo laikposmu sniegtais apraksts nebija nedz detalizētāks, nedz arī pilnīgāks par *Outokumpu* sniegto aprakstu un ka datumā, kad prasītājas bija uzsākušas sadarbību, tās rīcībā jau aptuveni sešpadsmit mēnešus bija no citiem avotiem gūtie pārkāpuma esamību šajos gados apstiprinošie izšķirošie pierādījumi. Gan *Outokumpu* agrākā sadarbība, gan arī divi pārbaudes laikā atrastie dokumenti apstiprina, ka aizliegtās vienošanās aizsākumi ir meklējami 1988. gadā.

145 Attiecībā uz laikposmu no 1998. gada maija līdz 1999. gada beigām ir jāatgādina, ka no lietas materiāliem neizriet, ka Komisija prasītāju sadarbību būtu ignorējusi. Tieši pretēji, apstrīdētā lēmuma 419. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka attiecībā uz laikposmu no 1997. gada līdz 1999. gadam prasītāju sadarbība tai zināmā mērā bijusi noderīga. Komisijai nevar pārmest, ka minētajā apsvērumā tā ir norādījusi arī, ka pirms prasītāju sadarbības tai ir bijuši pierādījumi par zināmu minētajā laikposmā notikušu sanāksmju skaitu un konfidenciālās informācijas apmaiņu, jo šos apgalvojumus apstiprina lietā esošie pierādījumi.

146 No visa iepriekš minētā izriet arī, ka prasītājas nav pierādījušas, ka, novērtējot to sadarbību, Komisija būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

147 Attiecībā uz argumentu, ka pret prasītājām esot pieņemts diskriminējošs lēmums, ir pietiekami atgādināt, ka, ņemot vērā, ka *Outokumpu* ar Komisiju sadarbojās labu laiku

pirms prasītājām un ka prasītājas sadarbību ar Komisiju uzsāka tikai pēc informācijas pieprasījuma saņemšanas, prasītājas un *Outokumpu* neatrodas salīdzināmā situācijā.

148 Vispārīgi to, ka *Outokumpu* uzliktā naudas soda summas samazinājumu par sadarbību ar Komisiju, kas ir tikusi veikta labu laiku pirms citu uzņēmumu sadarbības, tā saņēma, pamatojoties gan uz 1996. gada Paziņojumu par sadarbību, gan arī Pamatnostādnēm, nevar uzskatīt par diskrimināciju attiecībā pret prasītājām. Tas, ka *Outokumpu* samazinājumu saņēma, pamatojoties uz Pamatnostādņu 3. punkta sesto ievilkumu, ir saistīts ar minēto Pamatnostādņu savstarpējo saistību ar 1996. gada Paziņojumu par sadarbību. Ja prasītājas būtu pirmie uzņēmumi, kas sadarbojas ar Komisiju, tās būtu varējušas gūt labumu gan no 1996. gada Paziņojuma par sadarbību, gan arī Pamatnostādņu piemērošanas.

149 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, šis pamats ir jānoraida.

Par prasījumu atlīdzināt izdevumus saistībā ar bankas garantijas iesniegšanu

150 Šī prasījuma pamatojumam prasītājas nav izvirzījušas nevienu argumentu. No tā izriet, ka šajā sakarā prasības pieteikums neatbilst Tiesas Statūtu 21. pantā un Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktā norādītajiem minimālajiem prasības pieņemamības kritērijiem. Tādējādi šis prasījums ir jānoraida kā nepieņemams.

Par tiesāšanās izdevumiem

151 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājām spriedums nav labvēlīgs, tām jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (astotā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) *KME Germany AG*, *KME France SAS* un *KME Italy SpA* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2009. gada 6. maijā.

[Paraksti]